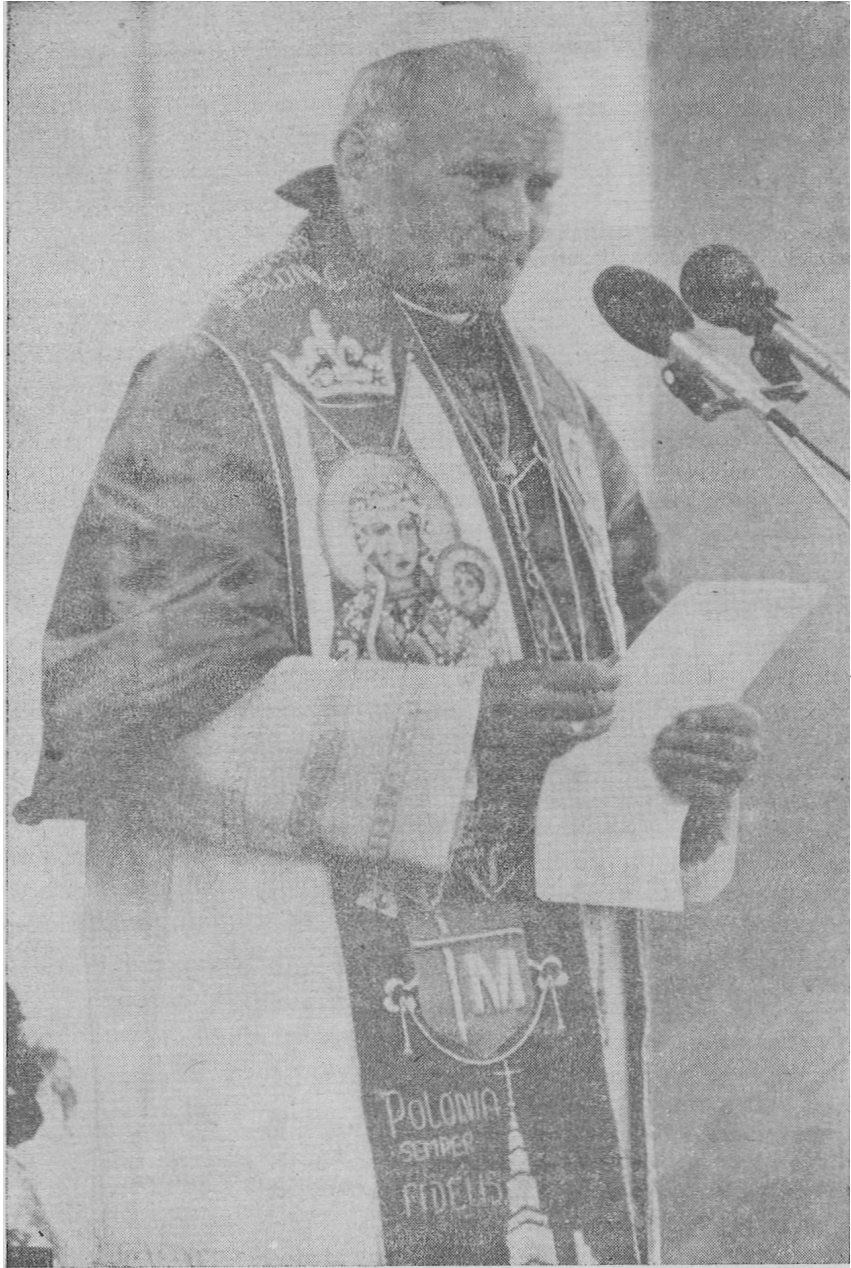

Od Redakcji

Studia Theologica Varsaviensia 18/1, 5-8

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Papież mówił o wierze, nadziei i miłości. Mówił o Jezusie Chrystusie, Zbawicielu człowieka, o Tajemnicy Zesłania Ducha Świętego i o Matce Kościoła. Mówił o tym wszystkim tak konkretnie, jak konkretnie wyraża się wiara, nadzieja i miłość w ludzkich postawach osobistych i zbiorowych, jak konkretnie, ze względu na sytuację w jakiej człowiek się znajduje potrzeba mu dziś Chrystusa, jak konkretnie przejawia się Zesłanie Ducha Świętego począwszy od Wieczernika, w którym Apostołowie zgromadzili się z Matką Jezusową, jak konkretne i żywe akty pobożności budzi miłość do Matki Kościoła i jak konkretną postać przyjmuje Jej macierzyńska opieka. Mówił Papież o wierze chrześcijańskiej i jej tajemnicach głoszonych przez Kościół i stanowiących życie Kościoła w tysiącletnich dziejach naszego narodu, w postaciach świętych: Wojciecha, Brunona z Kwerfurtu, Stanisława ze Szczepanowa, Jadwigi Śląskiej i Królowej Jadwigi, Brata Alberta i Maksymiliana Kolbe. Mówił o wierze dawniejszych pokoleń Polaków i o wierze swoich słuchaczy. O Zstąpieniu Ducha Świętego tu oto. Szło Mu zatem o wiarę chrześcijańską, która zawsze w określony sposób wyrażała się i wyraża w historii i kulturze naszego narodu. Można by nawet powiedzieć, że przemówienia papieskie stanowiły dokonaną w świetle wiary refleksję nad naszą historią i kulturą.

Nie można sądzić, że tematyka papieskich przemówień poddyktowana była tylko okolicznościami, w jakich miały one miejsce pod względami dydaktycznymi. Idzie tu o określone widzenie wiary i jej tajemnic, o określone jej rozumienie, a zatem o względy natury teologicznej.

Objawienie Boże związane jest istotnie z ludzką historią i kulturą, nie dokonywa się bowiem inaczej jak w historii i kulturze, poprzez wydarzenia dziejów ludzkich, poprzez ludzkie pojmowanie, umysłowość konkretnych ludzi, przez określone słowo i pismo. Objawienie jest nieoddzielne od historii i kultury. Podobnie i wiara, z którą przyjmuje się Objawienie, a która wydaje się stanowić z nim jedno, dokonywa się i wyraża w toku ludzkich dziejów, w określonej kulturze.

Poznanie Bożego Objawienia jest zatem w konsekwencji poznaniem historii i kultury w ich transcendentnym sensie, to znaczy o tyle, o ile ujawniają one oczom wiary Boże, zbawcze zamiary wobec człowieka i samego Boga-Zbawiciela. Z drugiej strony znajomość historii i kultury w różnych ich, konkretnych elementach umożliwia — służąc wierze — dostęp do Słowa Bożego tak, jak objawia się ono w samym wydarzeniu Jezusa i w Piśmie św., a także tak, jak interpretowane jest we wszystkich wiekach następnych w życiu Kościoła, w jego teologii i nauczaniu oficjalnym, w świadectwie składanym przez chrześcijan, zarówno indywidualnie jak i w różnorodnych wspólnotach czy społecznościach.

W przekonaniu, że do tematów papieskich przemówień wygłoszonych w Polsce, a także do sposobu interpretowania wiary przez Jana Pawła II, czyli do Jego teologii przyjdzie nam jeszcze nieraz wracać, poświęcamy w obecnym numerze wiele miejsca samemu związkowi teologii z kulturą. Podstawowemu sformułowaniu tej problematyki służy artykuł A. Zuberbiera: *Teologia a kultura*. Relację między teologią a filozofią przedstawia B. Dembowski, wychodząc od omówienia zasadniczych typów filozofii człowieka. W. Łydka charakteryzuje katolicyzm jako określoną realizację chrześcijaństwa w ciągu jego historii, podając przy tym cenne informacje bibliograficzne z zakresu współczesnej eklezjologii.

Problematyce teorii związku religii i wiary z kulturą w poglądach określonych autorów poświęcone są przede wszystkim dwa artykuły, mianowicie S. Welenc'a: *Rozwój wiary a katolickość Objawienia według H. de Lubaca*, oraz Z. Pawłowicza: *Religijne doznawanie przyrody i dziejów przez człowieka według Franciszka Sawickiego*. Pierwszy z tych artykułów dowodzi, że rozwój wiary związany jest nieuchronnie z recepcją Objawienia w różnych kulturach, na różnych etapach historii. Drugi — stanowi przyczynek do poznania poglądów — ciągle zbyt mało znanych — pelplińskiego myśliciele, w tym przypadku poglądów na temat religijnego spojrzenia człowieka na przyrodę i dzieje.

Inne artykuły zajmują się bardziej szczegółowymi sprawami, pozostając przecież w kręgu tej samej problematyki, mianowicie związków wiary i teologii z kulturą. R. Bartnicki rozpatruje chrześcijańską ofiarę eucharystyczną w zestawieniu z żydowską paschą, a T. Mieszkowski — teologię „śmierci Boga” T. Altizera z punktu widzenia jej „pozateologicznych” źródeł: Hegla, Blake’a i Nietzschego, J. Pryszyński omawia problematykę społeczną w prawosławiu.

Ponadto zwrócić uwagę, że w obecnym numerze *Studiów* reprezentowana jest historia Kościoła (L. Królik) i historia kaznodziejstwa (W. Wojdecki), a E. Wyczawski przedstawia badania prowadzone na kierunku historii Kościoła Wydziału Teologicznego ATK nad historią diecezji i archidiecezji warszawskiej. W dziale omówień prezentujemy też dokument Stolicy Apostolskiej o kościelnych uniwersytetach i wydziałach.

Z numerem bieżącym naszego pisma odpowiedzialność za nie bierze na siebie w imieniu Rady Wydziału Teologicznego ATK nowy zespół redakcyjny. Redakcji dotychczasowej, szczególnie ustępującemu redaktorowi naczelnemu, ks. prof. dr hab. Tadeuszowi Gogolewskiemu należą się od nowego zespołu, mającego kontynuować jego pracę, wyrazy uznania za troskę i wysoki poziom naukowy i nienaganny kształt redakcyjny „Studiów”.